

K
Ö
Z
Y
V
T
Á
R
I

1968 I

HIRADÓ

tartalom

LISZKAY ILDIKÓ: A KISZ Ifjúsági Kulturális Fóruma előtt	1
ROHÁCS ERVIN: Községi könyvtár és a fiatalok	3
HEGEDÜS ÉVA: Tizenötévesek a felnőtt könyvtárban	10
MÁTYÁS KÁLMÁNNÉ: Váratlan látogatók és ami mögötte van... ..	19
A kislángi könyvtáros beszámolója a községi tanács VB márciusi ülésén	21
Három tanácsi állásfoglalás /Kisláng - Kápolnásnyék - Fehérvárcsurgó/	27
NEMÉNYI LÁSZLÓ: Hogyan gazdagítsuk tovább községi könyvtárainkat?	29
K ö n y v t á r o s a i n k l e v e l e i b ől	
Kétezeröttszáz forint a termelőségvetkezettől /Havrilla János/	35
MOLNÁR ISTVÁNNÉ: Évfordulón	37

E z t l á t t u k

Polgárdi példa - Tetszik... - Hová tünt a könyvtáros? - Nem mind arany, ami plakát - Egy kis figyelmesség - Ki a felelős? - Dicséretre méltó 40

H i r e i n k 43

A boritón Galántay György: OLVASÓ FIU című grafikája.
A 9. oldalon Arató Károly fametszete.

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI

HAVRILLA JÁNOS községi könyvtáros, Perkáta; HEGEDÜS ÉVA, a Megyei Könyvtár munkatársa; LISZKAY ILDIKÓ, a KISZ Fejér megyei Bizottságának kulturfelelőse; MÁTYÁS KÁLMÁNNÉ, a Vajda János Járási Könyvtár módszertani munkatársa;

MOLNÁR ISTVÁNNÉ, a Velinszky László Városi Könyvtár vezetője, Székesfehérvár; NEMÉNYI LÁSZLÓ, a Megyei Könyvtár módszertani munkatársa; ROHÁCS ERVIN, a Vajda János Járási Könyvtár igazgatója.

könyvtári híradó

Fejér megye közművelődési könyvtárosai részére.
/Körlevélként/

Szerkeszti a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár Módszertani Csoportja. Székesfehérvár, Bartók Béla tér 1. Telefon: 26-84. Kiadja a Megyei Könyvtár. Felelős kiadó: Dr. Csongor Endréné.

68.35 - Megyei Könyvtár Rotaprint üzeme, Székesfehérvár

A KISZ IFJUSÁGI KULTURÁLIS FÓRUMA ELŐTT

IFJUSÁGI SZÖVETSÉGÜNK nevelő tevékenységének szerves részét képezi a kulturális munka. Ennek a sokrétű - az ifjúság nevelésével foglalkozó minden szervtől és személytől nagy odaadást és szaktudást kívánó - munkának csak akkor lesz meg a kellő eredménye, ha ezt a párt IX. Kongresszusa határozatainak szellemében végezzük.

A színes, tartalmas, eleven KISZ szervezeti élet alapvető tényezője a kulturális munka, a fiatalok aktivitásának növelése a művelődésben, más szóval elérni azt, hogy a művelődés valamennyi szervezetben lévő, illetve szervezeten kívüli fiatal mindennapos igényévé váljék. KISZ szervezeteink ilyen irányú tevékenységéhez rendkívül sokoldalú és sokirányú segítséget tudnak nyújtani könyvtáraink és az itt dolgozó népművelők.

A KISZ KB 1964-ben megjelent "Színes, eleven, tartalmas é-

letet minden KISZ szervezetben" határozata értelmében meghatározza a kulturális nevelőmunka legfontosabb feladatait is, kellő alapot nyújt szervezeteknek tevékenységéhez.

AZOK A VÁLTOZÁSOK, amelyek a határozat megjelenése óta politikai, társadalmi, gazdasági életünkben végbementek, szükségessé teszik, hogy felmérjük jelenlegi helyzetünket, és meghatározzuk a megváltozott körülmények közötti tennivalóinkat.

E feladat megvalósítása céljából a KISZ Megyebizottsága 1968. első felében összehívja az Ifjúsági Kulturális Fórumot.

A FÓRUM CÉLJA:

Biztosítani az ifjúság korszerű művelődését irányító állami és társadalmi szervek, intézmények közös népművelő hatását;

gyakorlati utmutatásokat adni a kulturális tömegmunka végzéséhez;

a fiatalok kulturális igényé-

nek felmérése; biztosítani számukra, hogy kifejtsék véleményüket;

A KISZ Megyebizottsága határozata értelmében a FÓRUM előkészítését az alábbiak szerint hajtjuk végre:

Összegyűjtjük az 1964-65-66-67. évi összehasonlító jellegű statisztikai adatokat? információs jelentéseket kérünk tanácsoktól, szakszervezetektől, népművelési intézményektől.

Reprezentatív művelődésszociológiai felmérést végzünk és a kérdőíveket feldolgozzuk.

A megyei Ifjusági Kulturális Fórumot járási és városi tanácskozások előzik meg. A megyei Fórumon az alábbi témák kerülnek megvitatásra:

a/ A KISZ KB 1964.évi "szabadidős" határozata végrehajtásának megyei tapasztalatai;

b/ az ifjúságot foglalkoztató korszerű művelődési formák. A KISZ szervezet akcióprogramjának és az ifjusági klub munkatervének kapcsolata.

A szekciók üléseinek témája:

A hazafias és honvédelmi ne-

velés lehetőségei a művelődési intézmények munkájában. A KISZ szervezetek és a könyvtárak együttműködésének tapasztalatai a fiatalok olvasási kulturájának fejlesztésében.

A fiatalok olcsó, kulturált szórakozását biztosító objektumok létrejöttének, tapasztalataik elterjedésének akadályai.

A munkásszállásokon élő és a bejáró fiatalok kulturális ellátottságának helyzete.

A Fórum eredményessége azon is múlik, hogy ne fajuljon elvi vitává, hanem vessék fel a mindennapi élet égető problémáit, és adjanak gyakorlati utmutatást a kulturális nevelőmunka eredményes végzéséhez.

Különösen nagy segítséget jelent a népműveléssel foglalkozó szakemberek, könyvtárosok szaktudása, tapasztalata. Kérjük ehhez valamennyiük segítségét.

Liszkay Ildikó

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR ÉS A FIATALOK

AZ ISKOLÁN KIVÜLI NÉPMŰVELÉS egyik fontos feladata a KISZ korosztályu fiatalokkal való rendszeres foglalkozás. Három községben végeztettük el ennek a korosztálynak felmérését. A három községet úgy választottuk ki, hogy a legnagyobb lélekszámu Csákvár mellett, egy közepes lélekszámu községet, Szárt és a kislélekszámu Vértesboglárt kértük fel adatszolgáltatásra.

A felmérés célja az volt, hogy egyrészt képet kapjunk a fiatalok iskolai végzettség, foglalkozási ág, családi állapot szerinti megoszlásáról; másrészt megismerjük kapcsolatukat a könyvtárral, illetve a népműveléssel. A felmérés megkönnyítése érdekében a Járási Könyvtár kérdőívet szerkesztett és küldött ki a községek könyvtárainak.

A kérdések csoportosítása megfelelt a felmérés szempontjainak, így a járási szinten történő összehasonlítás és a következtetések levonása könnyebbé vált.

SZÜKSÉG VOLT A FELMÉRÉSRE, mert az eddigiek alapján úgy tűnt, hogy ez a korosztály eléggé kivonja magát a népművelési intézmények hatása alól, illetve eléggé egyoldalú érdeklődést tanúsít. A felmérés bizonyos mértékig igazolta az eddigi elképzeléseket, de meglepetésekkel is szolgált. Már előljáróban megállapítottuk, hogy a felmérés hasznos volt, és a további munkákhoz segítséget nyújt.

A vizsgálandó réteg a községek lakosságának általában 12 százalékát tette ki, Vértesboglár esetében ez az arány 19 %-ra nőtt.

Község	Lakosság száma	KISZ korosztályu fiatalok száma
Csákvár	5.303 fő	632 fő
Szár	3.013 "	365 "
Vértesboglár	1.053 "	219 "

A fiatalok jelentékeny része ipari dolgozó. Mivel a községekben ipari munkaalkalom csak minimálisan található, ennek a rétegnek jelentékeny hányada rendszeresen utazik. Csákvár községben például 270 fiatal ipari munkásból a naponta utazók száma mintegy 120 fő, további 60 pedig kéthetenként jár haza. Eszerint a községben az ipari munkások közül csak 70 dolgozik. Kétségtelen, hogy a naponta vagy még ritkábban hazautazók szabadideje minimálisra csökkent és művelődési igényeinek otthoni kielégítése nehézségekbe ütközik. Hasonlók a körülmények a másik két felmért községben is. A fiatalok jelentékeny része tehát é járási szinten – ipari munkás. Az előbb levont következtetések alapján a naponta közlekedők száma tetemes. E réteg művelődési problémáit megoldani kétségtelenül nehéz, de időszerű, az elkövetkezendő időszak feladata lesz.

A felmérés alapján megállapítottuk, hogy sajnálatosan kevés a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma. A legtöbb községben általában csak a 3-4 %-ot éri el az összes fiatalok számához viszonyítva. Csákváron a fiatalok 8,1 %-a, 49 fő dolgozik mezőgazdasági területen, ugyanakkor Száron a fiatalok 1,5 %-a, összesen 6 fő. A fiatalok érdeklődése a mezőgazdasági munkák iránt minimális. A népművelési szervezeteknek segítséget kell nyújtani a fiatalok érdeklődési körének alakításában és figyelmüket a mezőgazdasági munkára irányítani.

ÖRVENDETES JELENSÉG, hogy mind több fiatal él a továbbtanulás lehetőségével. A vizsgált községekben az arány 18 %-os, de Vértesbogláron a fiatalok 42 %-a továbbtanuló, és ez már elgondolkoztató, ha figyelembe vesszük, hogy az iskolázott fiatalok elkiváncognak és többségük el is hagyja a falut. Ezután érthető, hogy a községben miért olyan alacsony a mezőgazdaságban dolgozó fiatalok száma. "Tulművelteknek" érzik magukat a mezőgazdasági munkához és életformához. Érdemes felfigyelni, hogy ezzel a jelenséggel főleg a kis községekben találkozunk. Lehet, a fiatalok egy része nem érzi jövőjét itt biztosítva?

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR ÉS A FIATALOK

Felszabadulásunk óta népoktatásunk hatalmas léptekkel haladt előre. Fiataljaink jelentékeny része elvégezte a 8 általánost, sőt mind többen szerezték meg a magasabb képesítést is. A felmért községekben általában a fiatalok 15 %-ának érettségije van, sőt - ha még alacsony százalékban is - megjelentek a magasabb képzettségűek is. Az iskolázottság emelkedése magával hozta az életkörülmények bizonyos változását is, amely hatással volt a fiatalok családi körülményeinek kialakulására. A felmért községekben a fiatalok családi állapotának megoszlása a következő:

	Csákvár	Szár	Vértesboglár
hajadon	191	96	67
férjezett	121	129	42
nőtlen	253	78	91
nős	67	62	19

AZ ÉLETKÖRÜLMÉNYEK VÁLTOZÁSÁRA a fenti adatok is rávilágítanak. A fiatalok jelentékeny része 26 éves korig nem kötött házasságot, mivel önálló keresettel rendelkezik, megélhetése sem köti a községhez. A községi könyvtárak olvasótáborában a vizsgált réteg aránylag kis számban található. Ahhoz a fejlődéshez képest, ami a fiatalok tudatában iskolázottságuk révén végbement, nagyobb érdeklődést vártunk az iskolán kívüli népművelés szolgáltatásai iránt. A jelzett községekben az adatok alapján megállapítást nyert, hogy egyedül Csákváron elfogadható a fiatalok könyvtári tagsága /a fiatalok 40%-a/, míg a többi községben általában 15-20 % között mozog. A fiatalok jelentékeny része tehát vagy nem olvas, vagy olvasási igényét - főleg a bejáró dolgozók - más könyvtárakban elégíti ki, ha kielégíti. Sajnos, a tapasztalat szerint ezek a fiatalok sem a községben, sem a munkahelyükön nem tagjai a könyvtárnak, és

lényegében irodalmi és általános műveltségük az iskolában megszerzett ismereteken túl nem terjed.

A BEIRATKOZOTT FIATALOK nagy részét a tanulók alkotják. Ez egyöntetűen minden községre érvényes. Nagyságban közvetlen utána következő kategória az ipari munkásoké. Az érdeklődés tehát megvan részükről, csak talán az első lépéseket kelle- ne segíteni, hogy Csákváron a könyvtár olvasói között bejá- ró dolgozók is vannak, így az érdeklődésük is nyilvánvaló. Meg kell keresni a módját annak, hogy a könyvtár szélesebb körben is felkeltse az érdeklődést, és a felmerülő igénye- ket a lehető legjobban ki is elégítse.

Éppen ezért a könyvtárosok legelső feladata, hogy megismer- jék a fiatalok érdeklődési körét, és ennek figyelembevételé- vel menjenek eléjük. A felmérés szerint az az érdeklődés na- gyon sokrétű, rendkívül szerteágazó, szinte személyenként más és más. A főbb érdeklődési területek a kalandos a szép- irodalmi műveken kívül, melyekre nagy az igény – a sport, a technika, a barkácsolás, a fotózás és egyes rétegeknél a kép- zőművészetek is. Ezeken a területeken kell keresni tehát a fiatalokhoz vezető utat. A lányoknál fel kell figyelnünk a divat iránti érdeklődésre is, és ennek felhasználását szor- galmaznunk a könyvtár látogatottságának emelését célzó szer- vező munkában. Nem mondhatunk le a tánczene rajongóiról sem. Lehetetlen belenyugodnunk, hogy fiatalok népes csoportját ne érdekeljen más, mint a bömbölő táskarádió és beat.

KI KELL HASZNÁLNUNK ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÜKET és ezen keresztül e- lőadások, zenés rendezvények ma már mind több esetben vele- járói a népművelés irodalmi ágának. Egyre azonban vigyáznunk kell, nehogy beleessünk abba a hibába, hogy az irányítókból irányítottakká váljunk.

A beiratkozott fiatal olvasók általában évente 25–30 kötet könyvet olvasnak. Vannak, akik rendszeresen felkeresik a

könyvtárat, nem egyszer csak a sajtót nézik át, vagy a könyvtárossal akarnak problémákat megbeszélni, vagy egész egyszerűen, elbeszélgetni. A könyvtárosnak tehát alaposan fel kell készülnie az ilyen látogatásokra, hogy minden tekintetben helyt tudjon állni a fiatalok érdeklődésének kielégítésében. Ismernie kell az irodalmat és tudnia kell mindenkinek a neki megfelelő anyagot ajánlani. Megfigyelés szerint a fiatalok általában legtöbbet keresett művek között szerepelnek Szabó Magda, Fehér Klára, Ignác Rózsa művei, a klasszikusok közül Jókai, Móricz, a külföldiek közül Bronte és Dickens. Keresettek Kádár Géza rádiószakkönyvei, Sárközi Zoltán fótószakkönyve és természetesen Szepesi György, valamint Grosics Gyula labdarugó könyvei és általában a sportkönyvek. Akad olyan népes csoport, amely Rejtőn, Berkesin és a bűnügyi könyveken kívül mást nem fogad el irodalomnak és csak ezt hajlandó olvasni. Velük fokozatosan, csak nagy türelemmel lehet célt érni, mert könnyen otthagyják a velük foglalkozót, amint észreveszik a céltudatos irányítás szándékát.

A KÖNYVTÁRAK RÉSZÉRŐL LEGJOBB MEGOLDÁS kezdetnek a kiscsoportos foglalkozások, különböző témájú előadássorozatok szervezése. A fiatalok kezdeti idegenkedése, félszege könnyebben oldódik fel a többi fiatal között, mintha egyedül állna szemben könyvtárral, könyvtárossal. A megszokott társaságban az új környezetbe való beilleszkedés könnyebben megy.

A felmért községek közül egyedül Csákváron folynak rendszeres foglalkozások a fiatalok körében. A többi község tiszteletdíjas könyvtárosai nem szívesen vállalják e kétségtelenül többletmunkát jelentő feladatokat. Komoly előkészítő munkát igényel az előadások megszervezése. A cél, hogy ne csak összehívjuk a fiatalokat, hanem szórakoztatva, hasznos időtöltés keretében ismerkedjenek meg az őket érdeklő problémákkal, témákkal.

A CSÁKVÁRI KÖZSÉGI KÖNYVTÁRBAN 1967. óta ifjúsági klub működik. Programjuk változatos, a táncos rendezvényektől az irodalmi verses foglalkozásokig mindent felölel. A klub segítségével a különböző érdeklődési körű fiatalok elég rövid idő alatt egymásra találtak, és ma már szakképzett vezetők irányítása alatt négy szakkör működik. Ezek a foglalkozások azért sikeresek, mert találkozott a klubvezető elképzelése és a fiatalok érdeklődési köre. Bizonyos, hogy a fiatalok részéről még több témakör iránt is van érdeklődés, de nagyon helyesen a jelenlegi négy csoporton kívül újabbak szervezését egyelőre nem tervezik, míg a jelenlegiek kellőképp meg nem erősödnek. A csoportok létszáma ma még nem nagy, /általában 20 fő/, de komoly magvát képezhetik a majdan kialakuló tömeges ifjúsági foglalkozásoknak.

Helyes, ha a fiatalok részére, akik a klubfoglalkozások kötöttségét is feleslegesnek és magukra nézve elfogadhatatlannak tartják, külön sorozati vagy egyes témákról egyedi előadásokat szervezünk. Az előadásoknál fokozottabban figyelemmel kell lennünk a fiatalok érdeklődési körére, mert csak egyedül ez köti őket, és ha nem érdekli a téma, akkor egyszerűen nem jön, vagy elmegy az előadásról. A fiatalok csoportját idővel - ha összeszoktak és megmelegedtek - meg lehet szervezni és klubot alakítani. A könyvtár természetesen minden előadásra megfelelő anyaggal felkészül és a maga sajátos eszközeivel nemcsak támogatja az előadást, hanem a saját érdekeit is figyelemmel kíséri /olvasótoborzás, könyvkölcsönzés/.

A KISZ FIATALOKKAL VALÓ FOGLALKOZÁS könyvtári és általában népművelési területen komoly feladat. Megfelelő hozzáállás és hozzáértés híján többet ártunk, mint használnánk.

Befejezésül még arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a fiatalokkal való foglalkozást és olvasóvá nevelésüket már az általános iskolás korban kell megkezdeni. Nem érhetünk el

eredményeket a későbbiekben, ha a hat-tizennégy éves koru fiataloknak is csak 20-30 százalékát szervezzük be a könyvtárba. Arra kell törekednünk, hogy már itt jobb eredményt érjenek el a könyvtárak, hiszen a 8 általánost végzetteknek is csupán 60-70 százaléka marad meg olvasónak. /De nem ritka eset, ha ennél jóval alacsonyabb százaléku eredményt találunk./ Ha tehát minél több KISZ-korú fiatalot óhajtunk a könyvtárakban ellátni, ezt a munkát már kora gyermekkorukban kell elkezdenünk.

Nem óhajtottam a fiatalok élet- és munkakörülményeinek és az olvasóvá nevelés kérdésének minden részletével foglalkozni, csak a könyvtár szemszögéből nézve egyes kérdéseket megvilágítani.

Rohács Ervin

TIZENÖTÉVESEK A FELNŐTT KÖNYVTÁRBAN

AZ OLVASÓSZOLGÁLATI MUNKA leglényegesebb feladatai közé tartozik a fiatalokkal való foglalkozás. Ahhoz, hogy ez ne csak felszínes, elnagyolt legyen, ismerni kell a fiatalokat. Problémáik nem lehetnek idegenek számunkra, mert akkor nem élvezhetjük bizalmukat, az pedig fontos tényező a velük kapcsolatos minden irányú munkában.

Az olvasószolgálati munkatársak az elmúlt években többféle megfigyelést végeztek a fiatalok egy-egy csoportjánál, de évről-évre talán mégis a legfontosabbak a gyermekkönyvtárból a felnőtt könyvtárba átkerült 14-15 évesekkel kapcsolatos tapasztalataink.

Ez évben a következő módszert választottuk az ismerkedésre: A fiataloknak a felnőtt könyvtárba való csoportos bevezetése ünnepélyes alkalom, amikor elbucsznak a gyermekkönyvtártól és a felnőtt könyvtár tagjai sorába lépnek. Ez az "átadás", a nagy létszámra való tekintettel, két részben történt meg. Ezekben a találkozásokon az idő engedte lehetőségeken belül, igyekeztünk alapos tájékoztatást adni a könyvtár használatáról, a könyvtár szolgáltatásairól. Hogy a könyvkiválasztás első nehézségein átsegítsük őket, minden fiatalnak adtunk az általunk ez alkalomra készített röplapbibliográfiából. Meg kell még jegyezni, hogy ezeket az átadásokat kölcsönzési időn kívül rendeztük meg, hogy alkalmunk legyen a bevezető után csak velük foglalkozni. Felosztottuk magunk között a területeket: egy munkatárs segített és magyarázott a katalógusnál, egy tájékoztatott a szépirodalomnál, egy a szakirodalomnál, egy az olvasóteremben ismertette a folyóíratot és a kézikönyvtár használatát, s még két kollégától lehetett érdeklődni; közülük egy a könyvek kiadását, adminisztrációját is ellátta.

TAPASZTALATAINKAT első benyomásainkról feljegyeztük. Figyeltük később azt is, hogy ki mit visz el, mit kölcsönöz. A bizonytalankodóknak, ha ilyet láttunk, segítettünk. Mégis, ha azt akarjuk, hogy egy gyerek se kerülje el a figyelmünket, akkor nem szabad csupán az esetlegességre bízni könyvtári sorukat, s a benyomásaik sem minden esetben megbízhatóak. Ebből a megfontolásból került sor olvasmányaik konkrét felmérésére, és kérdőívek, egyéni beszélgetések alapján a fiatalok egyenkénti megismerésére. Természetesen ezekkel az eszközökkel szerzett ismereteinkről itt most csak általánosított formában számoltunk be, de gyakorlati munkánkban ezeket az ismereteket személyekre vonatkozóan tudjuk alkalmazni.

A GYERMEKKÖNYVTÁRBÓL A FELNŐTT KÖNYVTÁRBA 1967 szeptemberében átkerült fiatalok száma: 124. Közülük 77 fiú, 47 lány. Szándékunk vizsgálni az esetleges lemorzsolódást is. A 124 fiatal közül jelenleg 85 a rendszeres olvasó. Nem iratkozott át az 1968-as évre és nem kölcsönöz 39, a vizsgált létszám 31 %-a.

Az elmaradt olvasókról pillanatnyilag még pontos adataink nincsenek, de részleges ismereteink alapján magyarázhatjuk a szülők elköltözésével, más városban való továbbtanulással is. Természetesen az elmaradók között más, továbbra is a városban élő fiatalok is vannak, akik iskolai vagy fiókkönyvtárban olvasók. Feladatunk az egyáltalán nem olvasók felderítése és visszahívása.

Feljegyzéseink vannak 60 fiatal foglalkozás szerinti megoszlásáról is, /ez a szám azért nem teljes, mert még nem történt meg minden fiatal átiratkozása az 1968-as évre, s a régi személyi lapokon még az általános iskola neve szerepel./

Gimnáziumi tanuló:

"Ybl Miklós": 9 fő, "József Attila": 9 fő, "Teleki Blan-

ka": 8 fő, "Vasvári Pál": 8 fő.

Technikumi tanuló:

Gépipari: 8 fő, Közgazdasági: 4 fő, Mezőgazdasági: 2 fő.

Iparitanuló intézeti tanuló:

MŰM 320. sz.: 9 fő

Gyors és Gépiró iskolába járó: 2 fő

A Videotonban dolgozik: 1 fő.

A rendszeresen könyvtárba járó 85 fiatal 3-4 kölcsönzését jegyeztük fel eddig, az 1967. októbertől 1968. februárig terjedő időszakban. A feljegyzett adatokból a következő kép alakult ki: a kölcsönzött kötetek 66,2 %-a szépirodalom, 33,8 %-a szak,- ill. ismeretterjesztő irodalom. A szakkönyvek magas százaléka a gyermekkönyvtárral szemben érthető. Adódik a 14 évesek megnövekedett érdeklődési köréből és a nagyobb válogatási lehetőségéből, ugyanis a gyermekkönyvtári állomány már ennek a korosztálynak az igényeit teljes mértékben nem tudja kielégíteni.

Rendelkezésünkre áll az első kölcsönzési adatuk 1967. szeptember 23- és 30-ról, amikor a fiatalok két csoportjának, összesen megjelent 100 főnek, a felnőtt könyvtárba való átadása megtörtént. A szak, - ill. ismeretterjesztő könyvek kölcsönzési aránya 42,2 % volt. Érdekel bennünket, hogy ez a kezdeti magas arány mennyire tartós a későbbiekben. Vagy csak a bevezető ismertetés ez irányú figyelemfelkeltésének azonnali hatásából, és a fiatalok sok régi konkrét igényének a kielégítéséből adódott? A jelenlegi adatunk az ismeretterjesztő irodalom kölcsönzéséről 33,8 %. Ez a szám - mint már az előzőekben szó volt róla - folyamatos kölcsönzések megfigyelésének az eredménye, ezért örövendetesen magasnak tartjuk. Ugrásszerűen megemelkedett náluk a természettudományok, a műszaki és sport

irodalom utáni érdeklődés, s ezt kölcsönzési adataik is bizonyítják.

Ezzel szemben kis százalékban kölcsönöztek kötelező olvasmányokat - 5,2 % - ami részben abból is adódik, hogy ez irányú igényeiket nem tudtuk minden esetben kielégíteni.

Feltűnően kis számban választottak az ajánló bibliográfia alapján, 3,1 %. Ugy érzem, ez az adat feltétlenül magyarázatra szorul, a tanulságát a jövőben fel kell használni.

A 46 tételből álló bibliográfia, melynek beosztása: "válogatás szépirodalmi művekből, ismeretterjesztő könyvek és ajánló bibliográfiák" volt, /valamint nyitvatartási időpont közlése/ véleményem szerint válogatásában jó. Összeállítása nem egy munkatárs ötletszerű címjegyzéke alapján, hanem minden egyes mű több szempont szerinti mérlegelésével történt. Különösen jónak tartom az ajánló bibliográfiák csoportot, amelyben olyan bibliográfiák szerepelnek, mint Csomor Tibor: A tudomány és a természet meghódítása című, mely 50 könyvet ismertet a természettudományok, az orvostudomány, a technika és a földrajzi felfedezések köréből, vagy R. Gilicz Márta: Ifjúságunk példaképei című összeállítása, mely válogatott bibliográfia a magyar munkásmozgalom nagy harcosairól. Ezeket kívül még öt ajánló bibliográfiát soroltunk fel. Ezek a segédeszközök valóban jó szolgálatot tehetnek a fiatalok tájékoztatásában, könyv-kiválasztásuk segítésében. De nem lehet fiatalok kezébe adni a leggondosabban összeválogatott listát sem úgy, hogy ne mondjuk meg: mit miért tartunk fontosnak, miben miről olvashatnak. Egyszóval: annotáció nélkül a szerző neve, a mű címe nem sokat mond még a 14-15 éves olvasónak.

FÉLÉVES FELNÓTTKÖNYVTÁRI TAGSÁG UTÁN kérdőívvel kerestük meg eddig 38 olvasónkat, a rendszeresen könyvtárba járóknak kb a felét. /A kérdőívek kitöltése ugyanis még folyamatban van./ A rendelkezésünkre álló adatok alapján összesítettük a válaszokat.

1. Volt-e olyan kérdésed, amit a gyermekkönyvtárban már nem tudtak kielégíteni, de a felnőtt könyvtárban sikerült? Erre a kérdésre igennel felelt 14, nemmel 24. Az igenlő válaszhoz példákat is kértünk, amiből kiderült, hogy ezek a fiatalok valóban tisztában vannak azzal, hogy mire nem nyújtott lehetőséget a gyermekkönyvtár. Néhány példa: sok természettudományos könyvet megtalált itt, ami a gyermekkönyvtárban nem volt, mások itt találtak anyagot Velinszky László életéről, vagy a József Attila Gimnázium történetéről, volt aki annak örült, hogy bizonyos folyóiratok előző évfolyamát is kérheti a felnőtt könyvtárban.

2. Könyvkiválasztásnál mit szeretsz jobban: ha minden alkalommal a könyvtárossal együtt választhatsz, ha teljesen egyedül választasz, vagy ha csak időnként segít a könyvtáros? A könyvtáros állandó segítségét senki sem igényelte.

Teljesen egyedül szeret választani 7 fő /18%/,
időnként a könyvtárossal együtt 31 fő /82 %/.

3. Mennyi időt töltesz a könyvtárban?

A válaszokat csoportosítottuk:

1/2 órát	5 fő
1 "	12 "
2 "	14 "
3 "	5 "
3-nál több	2 "

Ha a kapott válaszok a könyvtárban eltöltött valóságos időt tükrözik, akkor érdemes alaposan megtanítani ezeket a fiatalokat arra, hogy jól tájékozódjanak a könyvtárban, hogy ezt a viszonylag nagy időt hasznosan töltsék is el.

4. Szívesen vennéd-e, ha segítenénk olvasóterved összeállításában?

Válasz: igen 33, nem 5.

Ezek a válaszok megerősítik a 2. kérdésre adott válaszokat is, ahol azt írják, hogy időnként, bizonyos esetekben igénylik a könyvtáros segítségét.

5. Ismered-e valamennyire a felnőtt könyvtár katalógusát?

Válasz: 28 igen, 10 nem.

A nemleges válaszok abból adódhatnak, hogy nem voltak itt az első bevezető előadáson, s később se mutatta meg a katalógust nekik senki, vagy pedig egyszeri magyarázat nem volt elég arra, hogy legalább az alapvető fogalmakat tisztázzák magukban. A kölcsönzés közben felmerülő kérdések során azonban igyekezzünk ezeket a tájékozatlanságokat megszüntetni.

6. Használod-e a katalógust?

Válasz: 23 igen, 15 nem.

7. Milyen esetben használtad már a katalógust?

A példák meggyőztek arról, hogy akik a 6.kérdésre igennel válaszoltak valóban tudják használni a katalógust, s tudják, hogy melyik katalógus milyen kérdésekre ad választ.

8. Szoktad-e látogatni az olvasótermet?

Ezt a kérdést azért tettük fel, mert ez a részleg kézikönyvtárával, folyóirataival, a csak helyben olvasható könyvek várársával már az első alkalommal izgalomba hozta a fiatalokat. A 38 megkérdezett közül az olvasóterem rendszeres látogatója 30.

9. A felnőtt könyvtár rendezvényeiről kaptál-e meghívót?

Válasz: kapott 30, nem kapott 8.

10. Voltál-e már valamelyik könyvtári rendezvényen?

Igen: 7, nem: 31.

A 9-10. pontok válaszaiban rejlt óriási ellentmondás mellett nem lehet szó nélkül elmenni. A könyvtárnak 3 rendezvénysorozata van: Könyvtári Esték, Ifju Könyvbarát Kör, Zenei Estek.

A legtöbb megkérdezett fiatal tud ezekről a rendezvényekről, meghívót is kap, még sem jön el. Elfogadható magyarázatát alapos vizsgálat után lehetne megadni. Ennek hiányában csak a következő pont válaszaiból és személyes beszélgetések alapján tudunk következtetni arra, hogy mi lehet az oka részük-ről a gyér látogatottságnak. Egyrészt a téma nem mindig érdekelte őket eléggé /s itt mindhárom sorozatra gondolok/, másrészt - s ez a súlyosabb - a tanulók iskolán kívüli túl nagy elfoglaltsága az ok. A második megjegyzés visszahat az elsőre is úgy, hogy nem halasztottak el esetleg más elfoglaltságot a könyvtári rendezvény miatt.

11. Van-e kedved résztvenni havonta legalább egy könyvtári összejövetelen? Ha igen, melyik időpont felelne meg neked legjobban? Miről hallanál szívesen?

Annak ellenére, hogy kevesen vettek részt a könyvtár rendezvényein, 26-an nyilatkoztak úgy, hogy szívesen jönnének, s 12 válasz volt nemleges. A kedvező időpontot nem mindenki jelölte meg, de a konkrét válaszok alapján a szombat délután a legmegfelelőbb. S hogy miről hallanának szívesen? Válaszaikban első helyen a mai magyar irodalom áll, de szívesen hallgatnának művészettörténetről, technikáról, tudományról, sportról is előadást.

12. Meg szoktad-e nézni a Fiatalok könyvespolcát? Választottál-e róla?

A válasz itt is érdekes. A megkérdezett 38 fiatal közül csak 30 vallja azt, hogy figyelemmel kíséri ennek a polcnak az anyagát, 15-en pedig határozottan leírják, hogy nem választottak még róla. A válaszokat különbözőképpen értékelhetjük, éppen a kérdőívekben kapott egyénenkénti megnyilatkozások alapján. Azok a fiatalok, akik nem igénylik a könyvtáros segítségét, nem akarnak olvasótermet, nem ismerik és nem használják a katalógust, azok könyvkiválasztása esetleges, nincs

konkrét igényük, engednek a keresés nélkül is szembeütköző könyvek csábitásának, és sajnos, csak ily módon jutnak el a fiatalok könyvespolcához is.

Ezért fontos feladat ennek a kiemelt polcnak a gondozása, hogy az innen történő választás is színvonalas lehessen.

Azok a fiatalok pedig, akik használják a katalógust és a könyvtáros segítségét is igénylik, szintén eljutnak legtöbb esetben ehhez a polchoz, de csak akkor választanak róla, ha érdeklődési körükkel egybeeső könyveket is találnak rajta, vagy az itt készült időnkénti tematikus válogatás anyaga olyan vonzó, hogy új ismeretek szerzésére buzdítja őket.

13. Tagja vagy-e más könyvtárnak?

A kérdőívet kitöltő fiatalok közül 8 tagja más könyvtárnak is. /Iskolai és fiókkönyvtárak./ Százalékosan kifejezve 21 %.

Mivel a kérdőívek által nyert adatokat reprezentatív adatoknak tekinthetjük, a 21 %-os arány a fiatalok teljes létszámára is kiterjeszthető. Ezért magyarázhatjuk a könyvtárból való elmaradást részben a más könyvtárakban való tagsággal is.

14. Utolsó kérdésünkben a könyvtárral, a könyvtári munkával kapcsolatos külön véleményük, kívánságuk után érdeklődtünk. Valószínű, hogy az eltelt fél éves időszak nem volt elég ahhoz, hogy az esetleges észrevételeiket alaposnak tartásák, s bírálatként közöljék is velünk. A felmerült kifogások legtöbbször tájékoztatlanságból adódnak, s ha könyvtáros segítségét kérik, ezek ki is küszöbölhetők. Megjegyzéseik, kívánságaik inkább a könyvállománnyal kapcsolatosak. Pl.: több Rejtő és Dékány könyvet szeretnének, keveslik a történelmi szakkönyveket, s a rádiótechnika csoportjába tartozó anyagot. Bár ezek a fiatalok tudják, hogy sokszor azért nem találják a keresett könyvet a polcon, mert "sokan használják", mégis a példányszámmal kapcsolatos kifogásuk jogos, különösen, ha a kötelező olvasmányok csoportját és egyéb, a csak szóban kért új

könyveket is említjük.

A gyermekkönyvtárból a felnőtt könyvtárba átkerült fiatalokkal kapcsolatos eddigi tapasztalatainkat a következőkben foglalhatjuk össze.

EZEK A FIATALOK nagy többségükben érdeklődő, könyvtárat szerető emberek: Iskolai feladataik is sokszor a könyvtár használatára utalják őket, de nem véletlen, hogy milyen sok időt töltenek itt egyébként is. Szívesen járnak az olvasóterembe, jólesik nekik, ha egy-egy könyvtárossal megbeszélhetik problémájukat. Ezeket az adott körülményeket pedig nem szabad kihasználatlanul hagynunk. Segíteni fogjuk olvasóterveik összeállításában. Igyekszünk lehetőleg minden fiatallal alaposan megismertetni a könyvtárat, annak valamennyi feltáró eszközét, különös figyelemmel a katalógusokra, bibliográfiákra.

A rendezvényekkel kapcsolatos igényeket és az idő-problémát is vizsgálunk kell, s csak sokoldalú mérlegelés alapján vállalkozhatunk a jövő évi foglalkozások megtervezésére.

Végül a kitöltött kérdőívek, a vizsgált olvasócsoport igényei, néhány olyan problémára figyelmeztetnek /s megoldást sürgetnek/, amelyek a kis csoportokon kívül más olvasócsoportok szempontjából is fontosak.

Hegedüs Éva

VÁRATLAN LÁTOGATÓK ÉS AMI MÖGÖTTE VAN...

NEM MINDENNAPI ESET - szerencsére a hálózati munkatársak tapasztalatai közt sem az, - amit most megírok Önöknek. S ha azért nem is tekinthető általánosnak, mindenesetre figyelmeztető tanulságul szolgálhat - úgy vélem, - több községi könyvtárosnak.

Kint vagyok az egyik községben, ellenőrzöm a könyvtár nyilvántartásait. A könyvtáros átmenetileg éppen távol: órája van. Nyílik az ajtó, belép az iskola egyik pedagógusa. Elmondja, hallotta, hogy van kint valaki a járástól, és szeretné megkérdezni, jöhet-e most a gyermekekkel, mert a munkatervükben szerepel egy könyvtárlátogatás.

-Mit válaszoljak neki? - A helyzet mindenesetre meglepő. De hát szeretem a gyerekeket, és a könyvtárról is szeretnék beszélni. - Jöjjenek nyugodtan - mondom mindjárt.

NÉHÁNY PERCEN BELÜL már ott is az osztály. Harmadikosok. Csillogó gyermekszemek néznek körül a szobában, fürkésznek a polcokon. Ahány gyermek, annyi kíváncsi kérdés. - Néni, itt mennyi könyv van? Megmondom. Látom arcukon a csodálkozást; még soha nem láttak ennyit, együtt. - Hány mesekönyv van? - Erre már nehezebb a pontos válasz. - Én a kalandos könyveket szeretem - mondja egy szöszi kislány. - Ha olvasnék, én csak indiánosat - nyilatkozik egy halkszavu kisfiu.

A felnőttek méretéhez szabott polcok magasak a gyermekeknek, néhányan mégis a felső sorokat betüzetik. - Tessék megmutatni azokat a nagy könyveket is! - kérik felbátorodva, többen is. Megmutatom és megmagyarázom, mire használjuk ezeket: Kultúra Világa, Uj Magyar Lexikon stb..., a különféle kézikönyveket. Nem fogynak ki a kérdésekből, mindenre kíváncsiak. - Miből veszi a könyvtár ezt a sok könyvet? - kérdezi egy fekete bogárszemű kisfiu. - És honnan veszi hozzá a pénzt? - érdeklődik,

füzi tovább, a kérdést kiegészítve egy másik gyerek. – Mennyi könyvet vesz a könyvtáros bácsi egy év alatt? – Mennyi mezőgazdasági könyve van a könyvtárnak? Meglepően bátrak és sokoldalúak a kérdések, be kell bizonyítanom, hogy ismerem a könyvtárat.

Az utóbbi kérdezőnek kérdéssel felelek: – Hogyan, te szakkönyvet szoktál olvasni? A gyerek látja a kétkedésem, megmagyarázza: Apukám a szőlőgazdaságban dolgozik, és én meg szoktam nézegetni a könyveit... Valaki megkérdezi: És néni, szabad nekünk a könyvtárba jönni?...

Ezután úgy érzem, az a kötelességem, hogy én kérdezzek. A gyerekek közül mindössze ketten könyvtári olvasók. Az is kiderül, hogy az iskolai könyvtárból sem olvasnak ennél sokkal többen: kérdéseimre csak hárman jelentkeznek...

Alig távozott el az osztály, jön a következő. A gyermekek érdeklődése leirhatatlan. Az olvasással kapcsolatos kérdésekre ugyanolyan elszomorító a felelet, mint az elsónél volt. Meg is kérdezem a könyvtárostól: hogyan létezik ez? Válasza: abban állapotok meg az év elején az iskolával, hogy a felső tagozatosak iratkozzanak be a községi könyvtárba, az alsó tagozat tanulóit majd az iskolai könyvtárból látják el.

HÁROM HÉT MULVA az iskola napközijében jártam. Ebéd utáni szünet volt éppen, a gyermekek kint játszottak az udvaron. Már messziről megismertek, köszöntek és kiabáltak, mint régi ismerősnek: – Könyvtáros néni, mikor van nyitva a könyvtár? Mert megyünk ám új könyvekért! Visszük vissza, amit elolvastunk!

Az az egy óra, melyet a könyvtárlátogatáson eltöltöttek, nem volt hiábavaló. Az elmondottakhoz nem kívánok több kommentárt fűzni. Mi könyvtárosok, a példából le kell, hogy vonjuk a megfelelő tanulságot.

Mátyás Kálmánné

A KISLÁNGI KÖNYVTÁROS BESZÁMOLÓJA
A KÖZSÉGI TANÁCS VB 1968. MÁRCIUSI ÜLÉSÉN

Tisztelt Végrehajtó Bizottság!

A könyvtár beszámolóí alkalmával minden esetben hitet tesz a-
mellett, hogy eszközeivel, munkájával és eredményeivel tevé-
kenyen részt vesz a községünk kulturális munkájában és fejlő-
désében. Ezt eddig is és a jövőben is a társadalom célkitüzé-
seivel összhangban végzi, mert feladata a materialista világ-
nézetű, sokoldaluan művelt emberré való nevelés. E célból ve-
szí igénybe módszereit, megfelelő könyveit és egyéb eszközeit.
Igyekszik korszerű ismeretet nyújtani, a tudományok megismeré-
sében olvasóit segíteni.

Amikor a könyvtáros a Végrehajtó Bizottság előtt beszámol mun-
kájáról, az intézmény eredményeit, hiányosságait és gondjait
is felsorolja.

Amint az 1967. év munkáját vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy
az eddigi éveknél eredményesebb volt. Vonatkozik ez az állo-
mánygyarapításra, az olvasók számára, ezek összetételére, a
kikölcsönzött kötetekre, az iskolások vasárnapi könyvtári fog-
lalkozásaira és a szakkörre. Ezek mind elősegítették a könyv-
tárat a jobb eredmények elérésében.

A könyvtár 1966. évben készített munkatervet a III. ötéves
terv időszakára. Ezeket a tervszámokat /a tárgyévre/ mennyi-
ségben és minőségben is telteljesítette.

Könyvállomány:

1966. év végén gyarapodás:	terven felül:	1967. év végén:
5728 mű	500 mű	217 mű
		6228 mű

A KISLÁNGI KÖNYVTÁROS VB BESZÁMOLÓJA

Á l l o m á n y g y a r a p i t á s r a fordított összeg:

	Költségvetésből:	Költségvetésen kívül:
1966.	6.000.- Ft	4.800.- Ft
1967.	5.731.- "	10.100.- " 500 k.

Az összes könyvállománynak

47,7 %-a felnőtteknek való irodalom
 22,7 %-a ifjúsági irodalom
 29,6 %-a ismeretterjesztő irodalom.

Megállapítottam, hogy az ifjúsági műveket nagyobb mennyiségben kell a jövőben beszerezni, mert az ifjúsági olvasók száma és a könyvek gyors elhasználódása ezt megköveteli.

Olvasók száma:

1966.év	1967.terv.	1967.évi teljesítés	1967.évi tultelj.
822	810	922	112

1960. évi népszámlálási adatok szerint a község lakóinak 25,23 %-a olvasó volt 1967-ben.

Olvasók megoszlása életkor szerint:

	1966.év	1967. terv.	1967.évi telj.	1967.évi tultelj.
14 év alatt	402	405	439	34
14-18 között	118	162	145	17
18 év felett	302	246	338	92

A könyvtárnak - a most végzett felmérés szerint - 195 KISZ-koru /14-26 éves/ olvasója van.

Foglalkozás szerinti megoszlás /14 év felett/

Ipari dolg.	114 fő	122 fő	115	77
Mezőgazd. "	182 "	205 "	228	23
Tanuló	46	41	58	17
Egyéb	78	41	82	41

A KISLÁNGI KÖNYVTÁROS VB BESZÁMOLÓJA

Kikölcsönzött könyvek száma:

1966.	1967.terv	1967.telj.	1967.tultelj.
18787 mü	18.900 mü	19.737 mü	837 mü

A mintavételi hónapokban az ismeretterjesztő irodalom kölcsönzése 15,2 % volt.

A 14 éven felüliek 11.000 kötetet, a 14 éven aluliak 8.737 művet kölcsönöztek. Egy olvasó 1967-ben átlag 21,4 könyvet olvasott el. Egy olvasóra 6,7 könyv jut. A könyvtárat 1967-ben 13.230 látogató kereste fel. 1000 lakosra 1967-ben 1.711 kötet könyv jutott. A terv 1.650 kötet volt. A Megyei Könyvtár 1967-ben, mint minden évben, 54 könyvet köttetett újra.

A könyvtár munkája nem merül ki csak a kölcsönzésben. Vasárnap délelőttöként gyermekfoglalkozásokat rendez. Ez könyvtárismerettel, könyvismertetésekkel, játékosan kerül megrendezésre. Ezt az általános iskolások megszerették. Egyik vasárnap délelőtt az alsótagozatosaké, a másik vasárnap délelőtt a felsősöké.

Tervezte a könyvtár az osztályok látogatását, legalább egyszer évenként. Ezt szeretnénk ez évben is tovább folytatni. Régi tapasztalat, hogy az iskolások közül kerül ki a jövő olvasója is. A könyvtár komoly energiát fejt ki, hogy minél több gyermekolvasója legyen. A könyvtár könyvbeszerzésénél úgy rendel, hogy a tanulóknak a tanulmányaikhoz megfelelő irodalmat tudja biztosítani. A kötelező és ajánlott irodalmi műveket máris 8-10-es példányszámban beszerezte a könyvtár.

A fiatalok megszeretik a könyvtárat és később is felkeresik, esetleg más könyvtárakat is. Ma úgy látszik, hogy aki közép- vagy felsőbb iskolába akar becsülettel járni, az könyvtárak könyvei nélkül célját nehezen érheti el. Ezért a könyvbeszerzési keretet igen gondosan használja fel a könyvtár. Előre tekint az ügyben, mert ha ezt nem teszi, helyrehozhatatlan

hibát követ el. Több községben létesítettek klubkönyvtárakat, ahol ujságok, folyóiratok olvastatására lehetőség nyílik. Nálunk ez ugy rendeződött, hogy a könyvtár, a művelődésház, a Járási Művelődési Osztály, és a Megyei Könyvtár által előfizetett ujságokat a könyvtár gyűjti, és azokat a Béke Tsz klubhelyiségében, valamint a könyvtárban adom az olvasóknak.

A könyvtár rendezvényei.

1967. februárjában a mezőgazdasági könyvhónap alkalmából Dr. Gonda Irén, a Baromfitenyésztés c. szaklap főszerkesztője részvételével szakíró-olvasó találkozót rendezett a könyvtár. Ez sikeres volt, a Tsz klubja megtelt érdeklődő asszonyokkal. Áprilisban a költészet napja alkalmából megyénk írói közül Bokros János költő és Sobor Antal író előadását hallgathatták a fiatalok.

Juniusban az ünnepi könyvhét alkalmából Molnár Gábor tartott élményeiről beszámolót. Ezt már nem a Tsz klubjában rendeztük, mert ténylegesen sok hallgatója volt. Molnár G. a 30-as évek elején Feketepusztán dolgozott és ismerősei is akadtak községünkben.

A Béke Tsz-nek köszönetet mondok, hogy a két rendezvény előadójának a tiszteletdíját rendezte, valamint Molnár Gábor író a pesti lakására is szállította.

A múlt év novemberében, a Nagy Októberi Forradalom 50. évfordulója alkalmából rendezett szellemi vetélkedőn a könyvtár a résztvevőknek a meglévő irodalmat rendelkezésére bocsátotta, és a szervezésben is segített.

Novemberben megszerveztük - fiatalok részvételével - az irodalmi önképző szakkört. Ez a szakkör, amely ma is működik, irodalommal, művészettörténettel és zenetörténettel foglalkozik. Igénybe vesszük a könyvtár könyveit, hanglemezeit. Új lemezeket a székesfehérvári kölcsönzőből beszerezni sok pénzbe kerül s ez gondot okoz. A szakkör vezetője Szabó Edit tanítónő; ezt

a munkát anyagi támogatás nélkül végzi. A szakkör tagjainak nagyobb része középiskolás tanuló.

1968. március 18-án a Megyei Könyvtárban tartott értekezleten értékelték a megye könyvtárainak 1967. évi munkáját. Megállapították, hogy könyvtárunk munkájával a megye kiemelt községi könyvtárai között majdnem az első lett. Jó eredményeket elérni nagyon nehéz ilyen körülmények közé jutott könyvtárban, mint most a miénk.

1962. nyarán sem volt rosszabb a helyzetünk, mint most, azzal a különbséggel, hogy akkor még raktárszerű volt a könyvtár. 1962. őszén kapott felújítást és szabadpolcos lett. Az akkori könyvállomány 3.200 kötet volt, fele a mostani állománynak. Minden könyvtár addig megfelelő, amíg a raktározási képessége megfelel a könyvek mennyiségének. Ma 6.300 kötet képezi könyvtárunk állományát. /1968. III. 19./

A könyvállványok hossza összesen 18 méter. Az állványokon 6 polc van, 1 méter polcra 40 könyvet lehet elhelyezni. 18 méterszer 6 méterszer 40 könyv egyenlő 4.320 felrakható könyvvel. Megállapítható, hogy 2.000 könyvnek nincs helye.

Én nem kérek, nem harcolok – ez nem szokásom –, ha arra nincs szükség, de most az a helyzet, hogy a könyvtár ügye a válságshoz nagyon közel áll, ha ezen nem segítünk gyorsan. A megyénkben, járásunkban nincs még egy ilyen zsúfolt könyvtár. A polcokon a könyveket már nem lehet raktári rendben elhelyezni, amelyből az következik, hogy sok könyvet nem talál meg az olvasó, de én sem. A további jó működés feltétele az, hogy felújítsuk könyvtárunkat.

Tisztelt Végrehajtó Bizottság! 1952. óta végzem munkámat a könyvtárban. Mint tanácsstag kerültem ide. Ismertem és ma is ismerem községünk gondjait. Tudom, hogy igen sok pénz kell a létesítmények fenntartására és újak létrehozására, de mint

beszámolómban említettem, községünkben 922 olvasó van, és nekik is van igényük. Felvetődhet, hogy talán el lehet még huzni a felujítást egy ideig, de kérem a Tanács Végrehajtó Bizottságát, szíveskedjen a helyzetet tüzetesen megvizsgálni, és ha jónak találja így is, én nagyon aggódom az elért eredmények megtartásáért, mert a nehéz körülmények között jó munkát végezni elképzelhetetlen.

Optimistává leszek, ha olvasom és idézem Kádár elvtárs kongresszusi záróbeszédének egyik részletét: "A szocialista tudat, a közéleti felelősség, a közgondolkodás fejlesztése, elmélyítése - ebben a kultúrának döntő szerepe van - a népi állam számára nem kereskedelmi, hanem politikai, társadalmi kérdés". Ez a könyvtárakra is vonatkozik. A könyvtár tömegeket mozgat, komoly tömegbázisa van. Azért, hogy a község népművelési munkájában tovább is sikeresen részt vehessen, minden eszközt igénybe veszi a könyvtár, de eredményességébe a feltételek is beleszólnak.

Az utóbbi hetekben a községi VB-elnök, a Megyei Könyvtár vezetőhelyettese ezt a kérdést a helyszínen megvizsgálta. Nagyon szép terv volt, amit megbeszéltek. Azóta elmúlt 15 nap és én most más tervet is ajánlanék. Megfelelő lenne csak a játékterem. Talán nem is kerülne olyan sok pénzbe. Kevés kőművesmunka, 1 ajtó, 1 ablak, 1 kályha és polcok kellenének. Ez három-négy évig, amíg az új művelődési ház felépül, megfelelne. Ezek voltak könyvtárunk 1967. évi eredményei és problémái a jövőt illetően.

Kérem a Tanács Végrehajtó Bizottságát, hogy a beszámolómat elfogadni, a könyvtár helyzetét megvizsgálni, és a közel 1000 fős olvasótábor és munkám további eredményességének érdekében megfelelő határozatot hozni szíveskedjék.

Vadócz Pál

K i s l á n g

"A kislángi községi tanács VB meghallgatta a helyi községi könyvtáros beszámolóját a községi könyvtár munkájáról. Megállapítja, hogy a falu népművelési politikájának megvalósításában kiváló eredményeket ért el a könyvtár, melyek során nemcsak a kölcsönzés és az olvasók számának növelése jó, hanem a kulturális élet irányításában is kiválóan vesz részt. Erről tanuskodik számtalan irodalmi est, amit a könyvtár, illetve annak vezetője szervezett. A könyvtáros ötlete alapján alakult és dolgozik eredményesen egy művészeti szakkör, ahol zenével és irodalommal ismerkednek a fiatalok. Kiválóan segíti a könyvtár a termelészövetkezetben folyó oktatást abban, hogy őket megfelelő szakirodalommal látja el, és ezen keresztül is irányítja a hallgatók érdeklődési körét. A Végrehajtó Bizottság eredményesnek találja

a könyvtár munkájában azt is, hogy a községhez tartozó két kültelki puszta könyvtári életét is megfelelően irányítja a fiókkönyvtárak vezetőin keresztül.

A VB ezen eredmények alapján kötelességének érzi, hogy a könyvtár jelenlegi szűkös elhelyezésén a lehetőségekhez mérten még ez évben segítsen azzal, hogy egy helyiséget a könyvtárhoz csatoljon, természetesen megfelelő kivitelben.

A VB e helyiség kialakítását főleg a termelészövetkezet segítségével kívánja megoldani. Ezért utasítja a VB elnökét, hogy ezen intézkedések végrehajtásáról a VB-t 1968. augusztus 1-ig tájékoztassa.

A Végrehajtó Bizottság e határozatában kívánja rögzíteni Vadócz Pál könyvtáros kiváló munkájának elismerését. Ugy véli, hogy ezzel is további lendületet ad mind a könyvtárosnak, mind az általa irányított több segítő személynek a

kulturát művelő tevékenységükben."

/Jegyzőkönyvi kivonat a VB 28/1968. sz. határozatából./

A VB ülésen Gonda István elvtárs, a székesfehérvári Járási Tanács VB elnöke is résztvett.

K á p o l n á s n y é k

A Megyei Könyvtár és a Járási Tanács VB Művelődésügyi Osztálya klubkönyvtárvezetőnek javasolta Takács Ágnes, a kápolnásnyéki félfüggetlenített könyvtárost Martonvásárra. A községi VB és a társadalmi szervezetek a nevezett könyvtárosban a község népművelési munkáját lelkesen végző, ügyszerető munkatársat becsültek meg azzal, hogy a félfügget-

lenített könyvtárosi állás mellett klubvezetőnek is alkalmazták.

A klubvezetői tiszteletdíjért a termelőszövetkezetnek, az erkölcsi megbecsülésért a VB-nek gratulálunk. Munkatársunknak pedig a könyvtári munka mellett a klubmunkában is sok sikert kívánunk.

F e h é r v á r c s u r g ó

Fehérvárcsurgón 1968. március 21-én tárgyalta a községi tanács VB a klubkönyvtár munkáját. - Az ülésen részt vett Szabó Lajos elvtárs, a móri Járási Tanács VB elnöke is. A beszámolóval és a VB határozattal hirodónk következő számában foglalkozunk részletesen.

/M.S./

* Híradónk következő számaiban rendszeresen beszámolunk a községi tanácsok fontosabb, a könyvtárakat érintő intézkedéseiről, határozatairól. Ezek sorát nyitjuk meg most, fenti három közleményünkkel. /A Szerk./

HOGYAN GAZDAGITSUK TOVÁBB KÖZSÉGI KÖNYVTÁRAINKAT?

SZEBBÉ, OTTHONOSABBÁ tenni a kultúra terjesztésének mégoly kis templomát is, mint egy-egy falusi könyvtár – ezt minden, hivatását többé-kevésbé szerető könyvtáros egyik legfontosabb feladatának tekinti. Ma már ugyanis senki sem vonja kétségbe, hogy e központi fontosságú népművelési intézmény eredményes tevékenységében milyen nagy szerepet játszik az elhelyezés megfelelő megoldottsága, a kulturált, vonzó környezet megteremtése. Valahány könyvtár új, átalakított épületben, az előzőnél korszerűbb, modern viszonyok között folytatja munkáját, forgalmának emelkedése általános törvényként mutatja a lakosság megnövekedett érdeklődését, a magasabb látogatottságot. Közismert ez a – mondhatjuk – valóban nem új tapasztalat a közösségi tanácsok előtt is, ezért tesznek, ahol és ameddig csak lehet, erőfeszítéseket az "egyre többet követelő", fejlődő intézmény kielégítő működési feltételeinek biztosítására.

Figyelembe véve azonban szükségleteinket és a közösségi könyvtárak elhelyezésének, berendezésének és fejlesztésének lehetőségeit más országokban, még azt is hozzátehetjük, hogy ez a mégannyira is nagy fejlődést felmutató igyekezet – kevés. Szocialista építésünk jelenlegi szakaszában, amikor művelődéspolitikánk egyre nagyobb hangsúllyal épít az eszmei nevelés, tudatformálás oly permanens, állandóan ható bázisára, mint éppen a könyv, a könyvtár, bizony minden forintnak örülnünk kell, amely az előző évinél többet hoz a könyvtár konyhájára, legyen az csak fölemelt költségvetési keretből vagy közösségfejlesztési hozzájárulásból. S ami örvendetes, az anyagi alapok biztosításában az állami vezetés már nem marad teljesen magára: a helyi termelőszövetkezetek is segítenek hol az építkezési, hol a könyvbeszerzési gondokat enyhíteni. Ha nem is mindenütt, egyre több helyen ébrednek rá: ők is él-

vezői, és ezért erejük szerint gazdái is a községi könyvtáraknak. Összefoglalva: addig nyujtózzunk, amíg a takarónk ér - mondja a közmondás. Nos, ezt meg is tesszük, a pénz elköltésével eddig ritkán volt baj. Sőt, nem egyszer járási, megyei összefogásra van szükség, ha egy-egy merészebben tervező takarója mégis csak rövidnek bizonyul. És a sikeres példák sora őket igazolja; az okos elégedetlenség, türelmetlenség már sok helyen magamögé kényszerítette az alvókat, a sült galambra várakozókat.

A könyvtáros tervei, igyekezete, hogy intézménye helyzetét e tekintetben jobb sorsra fordítsa, tudjuk, egymagukban nem bizonyulnak elegendőeknek, viszont előrelépés is csak a legritkább esetben képzelhető el személyének kezdeményezése, úgyszeretete, mozgékonyasága, meggyőző erejü kiállása nélkül. Azért, hogy az illetékesek a helyi fejlesztésekhez elengedhetetlen tájékoztatást megkapják a szükségletekről, normákról, hogy tisz-

tában legyenek a viszonyokhoz mérten korszerű követelményekkel, a művelődésügy szervező, irányító munkája gondoskodik; ám ez csak a helyi községi könyvtáros legnagyobb aktivitásával karöltve érheti el igazán célját. Első tennivalónk tehát: lépést tartanunk az igényekkel, éberem figyelemmel kísérnünk minden, a pozitív változás irányába mutató lehetőséget, és a könyvtár ügyét a megfelelő helyen és időben képviselnünk.

MIT TEHETÜNK MÉG? Amennyire igaz az, hogy egy könyvtár egészét, berendezésének, felszereltségének fokát a rendelkezésre álló anyagi alapok lényegében meghatározzák, annyira igaz az is, hogy vezetőjének hivatásszeretete, szorgalma és ötletessége a másik, pótolhatatlan forrás. Elsősorban erre gondolunk, amikor azt mondjuk: nem mindig a sok pénz jelenti a körültekintően, szépen berendezett községi könyvtárat. Egy kis költségvetésű intézmény is lehet példamutatóan élenjáró olyan eszközök, felszerelések előteremtésében,

amelyek jelenléte a könyvtárban nem feltétlenül attól függ, biztosít-e rá fedezetet a tanács vagy sem. Láttunk már új, korszerű helyiségbe költözött szabadpolcos könyvtárat, ahol a modern, szépvonalu bútoroktól a fénycsővilágításig minden megvolt, csak éppen a könyvtáros hozzáértésének, ügyszeretetének "utolsó simitásai" hiányoztak. Mire gondolunk itt? Elsősorban olyan "apróságokra", amelyek a könyvtár tevékenységének lényegi oldalát, a kölcsönzést egészítik ki, az olvasószolgálati munkát segítik, teszik sokoldaluan árnyalttá.

NEM UJ, - a könyvtári gyakorlatban már megvalósított megoldásokra, módszerekre hívjuk fel ezen a helyen könyvtárosaink figyelmét. Egyikét-másikat szinte minden könyvtár alkalmazta már, s nem tudni, miért, az új helyiségekben, éppen a kedvezőbb viszonyok között, a könyvtárosok mintha elfeledkeztek volna egy-egy korábban bevezetett propaganda eszköz, jól bevált ajánló tabló stb, sikeréről, szükségességéről. Nézzünk csak közülük néhányat!

A JÓL FELTÁRT ÁLLOMÁNY tudva-levően alapvető feltétele az olvasók igényei megfelelő kielégítésének, gyűjteményünk csak általa válhat igazán könyvtárrá. Helyes, ha a "hagyományos" állományrészlegek mellett további bontásokat, kiemeléseket eszközölünk, erősítve a polcokon sorakozó könyvanyag ajánló jellegét. Ne felejtsük el azonban a megfelelő feliratokat is elhelyezni, ez nélkülözhetetlen a tájékoztatóhoz! - Általános tapasztalat, hogy az olvasók többsége az új könyveket keresi inkább, s a fiatalok, akik most lépnek a felnőtt olvasók táborába, elesnek a sokszor általunk is elfelejtett, régebbi, de jó könyvektől. Régi kötések általában nem hívják magukra a figyelmet, ezért nekünk kell őket összegyűjtenünk, s esetleg külön polcon ajánlanunk.

AZ ÚJ KÖNYVEKET érdekesebb kiállítás formájában, mint a régebbi gyakorlat szerint csak címeiket táblára kiírva az olvasók elé tárni. Az olvasók iránti figyelmesség oly egyszerű formáiról se feledkez-

zünk meg, mint a televízió és a rádió műsorához adott könyvajánlat, lehetőleg ugyancsak kiállított művekkel, s nem pusztán a címek felirataival. Néhány könyvtár példaszerűen oldotta meg az olvasók által kevésbé keresett, elsősorban szakirodalmi állománycsoportokból válogatott könyvek propagandáját, többnyire a borítók kivágataival aplikált tablók formájában. Hasonlóan sikerrel jártak azok a kezdeményezések is, amelyek elsősorban a gyermekeket hozták közelebb az ismeretterjesztő irodalmi művek olvasásához: tematikus képes könyvajánló album készítésével. Volt, aki a könyvborítókat használta fel erre a célra, volt, aki matricákat vitt fel az egyes állománycsoportokból kiemelt témák kartonjaira szemléltetésül; ötletekben nincs tehát hiány.

HÁNYSZOR ELŐFORDUL, hogy egy-egy keresett művet nem tudunk kézbe adni! Vagy feljegyezzük azonnal, vagy valljuk be – az is megtörténik, hogy elfe-

lejtjük... A megoldás: kívánságfüzet bevezetése, amelybe az olvasók egyéb észrevételeiket is beírhatják. A könyvtár tekintélyét, az olvasók bizalmát egyaránt növelheti ez a figyelmesség. Helyes, ha a szóbeli tájékoztatás mellett az ujonnan beiratkozó a helyiség falára felfüggesztett könyvtárhasználati szabályzatból is értesül jogairól és kötelezettségeiről; ahol hiányzik még ez, helyezzük ki minél előbb!

A HELYTÖRTÉNETI DOKUMENTUMOK gyűjtése is a községi könyvtár feladatai közé tartozik. Jó, ha a falukutatást végző pedagógus vagy azzal megbízott személy a községi könyvtárban is hozzájut legalább a Fejér megyei Hírlapban a községről megjelent közleményekhez, kivágatok formájában. Fontosabb szerepet tölthet be idővel az ilyen gyűjtemény, mint az ifjúság helyismereti mozgalmának segítője, forrásainak egyike. Támogatnia kell minden községi könyvtárnak-sajátos, könyvtári lehetőségeit felhasznál-

va - a község, tájegység nemcsak irodalmi, hanem művészeti, történeti, politikai hagyományait feltáró, megőrző tevékenységet, sőt szerveznie, s részben el is kell végeznie ezt a munkát. Főleg a klubkönyvtárak éljenek olyan lehetőségeikkel, mint a faluból elszármazott festőművész kiállításának megrendezése. Vagy ahol ez nem oldható meg, legalább a művész alkotásainak reprodukciójából összeállított képanyag bemutatásával, majd a gyűjtemény leltárba vételével működjön közre a könyvtár.

A KÖNYVTÁRI PLAKÁT - az olvasást, könyvet és könyvtárat egyaránt népszerűsítő propagandaeszköz - úgy tűnik - kezd kimenni a divatból. Az időközben népszerűbbé vált új formák bevezetése mellett ne hanyagoljuk el ezt a jól bevált segítőeszközt sem. Igaz ugyan, hogy nem minden könyvtáros dícekedhet jó rajzkézséggel, de minden községben akad azért egy-egy rajztanár, vagy grafikai képességeit szívesen oszlogató "műkedvelő" isme-

rős könyvbarát, fiatal. Ismét csak a könyvtáros jó kapcsolataitól, egyszerűségétől, buzgalmától függ, mennyit válósít meg ezekből a - könyvtárat jól is öltöztető - szükségletekből. A plakátok lehetőleg hosszabb időre készüljenek /módszertani, könyvvédelmi vagy könyvnépszerűsítő plakát/ és keressünk módot rá, hogy lehetőleg keretben kerüljenek a falakra.

A KÖNYVTÁR BARÁTSÁGOSABBÁ tételében igen nagy segítségünkre vannak a különböző zöld növények. Elsősorban a hidegre nem túlságosan érzékeny és a kevés nedvességet igénylő, dus levélzetűeket részesítsük előnyben. Gondolnunk kell arra is, hogy többnyire csak a kölcsönzési napokon van lehetőségünk ápolásukra, öntözésükre. Beszerzésük nem jelent különösebb gondot, jelenlétükkel a könyvtárhelyiség otthonosabbá, az olvasók számára hangulatosabbá lesz.

A SOK-SOK TENNIVALÓ közül néhányat ragadtunk ki csupán,

amely éppen nem a "nagy pénz" meglététől vagy hiányától, hanem a könyvtáros személyétől, hivatásszeretetétől, akarásától függ, hogy megvalósul-e a legszűkösebb keretek között is

vagy sem. Ha másként pillanatnyilag nincs rá kilátás, fogadjuk meg ezeket a tanácsokat, és így gazdagítsuk tovább községi könyvtárainkat!

Neményi László

könyvtárosaink leveleiből

KÉTEZERÖTSZÁZ FORINT A TERMELŐSZÖVETKEZETTŐL

Amikor az őszi folyamán tudomásunkra jutott, hogy községünkben a művelődési otthon állami támogatását 1968. januárjától megvonják, mert nem megfelelő és nincs kellően kihasználva, nekem is nem kevés fejtörést okozott: hogyan lesz ezután. Az intézkedés ugyanis közvetve könyvtárunkat is érintette; könyvkötő szakkörünk kiadásai ennek az intézménynek a költségvetésében szerepeltek. Nem volt közömbös számunkra, megoldódik-e a probléma. Nem szerettük volna, ha ez a jól működő szakkör fedezet hiánya miatt megszűnne.

Amikor Venesz Béla, a Dunaujvárosi Városi Könyvtár igazgatója és Ludán Imre járási népművelési felügyelő elvtársak egy-egyben meglátogattak, beszéltünk erről, javaslatot készítettünk a Községi Tanács VB közelgő ülésére, melyen a könyvtár tevékenységét tárgyalták meg.

Még tavaly, a VB november 2-i ülésén javaslattal fordultunk a helybeli Kossuth Termelőszövetkezet vezetőségéhez, hogy könyvkötő szakkörünket anyagilag is patronálja, január 1-től. Majd Dudás Bélával, a szakkör vezetőjével elmentünk a termelőszövetkezetbe, hogy személyesen is felkérjük őket erre. P. Horváth János, a tsz elnöke szívélyesen fogadott bennünket. Elmondotta, tud már a kérésről, és szívesen segítik majd a szakkört kulturális alapjukból. Mindjárt összehívta az illetékeseket, a kulturális és szociális bizottság elnökét, egy tagját, ott volt a főkönyvelő is. Most már előttük mondotta el, hogy a könyvtáron belül jól működő szakkört a termelőszövetkezet támogatni óhajtja, már csak azért is, mert

a községben élő gyermekek dolgoznak benne, és az újra kötött könyveket a tagság közül sokan forgatják. Megszavazták a szakörvezetőnek havi 150.- Ft. tiszteletdíjat és 700-at szerszámok beszerzésére. A pénzt megkaptuk azonnal, s megvásároltunk többek között 20 db kést, 5 db nagy ollót, 10 simító csontot, 15 db ecsetet.

Örvendetes, hogy a termelőszövetkezet ennyire magáénak érzi a könyvtár ügyét, s ezen belül a könyvkötő szakkör tevékenységét. Ezt bizonyítja az is, hogy az elnök sok elfoglaltsága mellett többször érdeklődött már a szakkör munkája iránt, megkérdezte, nincs-e valami problémánk. Bizony el kell mondanom, hogy jóleső érzés ez! Cserébe a segítségért, a szakkör vállalta, hogy a tsz iratait, egyéb könyveit esetenként beköti.

Az új könyvtár megnyitása óta külön szakköri helyiség áll a kis könyvkötők rendelkezésére. Egyszerre husz gyermek tevékenykedhet az asztalok mellett, a jól fűtött, barátságos helyiségben.

Szeretnék végül a kis csoport lelkes munkájáról is szólni: 1966. szeptemberétől 1967. végéig a pajtások 1.138 órát dolgoztak társadalmi munkában. Ez csak 5 forintos órabérral számítva több mint öt és félezer forintot jelent. Ez a szám még magasabb volna, ha átépítés miatt három hónapon keresztül nem szünetel a szakkör munkája.

Havrilla János

É V F O R D U L Ó N

A székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtárt járulékos beruházásból építette a Városi Tanács. Egy évvel ezelőtt, 1967. március 21-én nyitotta meg kapuit az olvasók előtt. A megnyitáskor felemelő érzésekkel és reménykedve állapítottuk meg, hogy várssunk kulturájában új korszak kezdődött. Az a rég hangoztatott elv valósult meg gyakorlatilag először, hogy az új lakótelepeken a könyvtár épp oly fontos beruházás, mint a tejbolt, ABC áruház vagy a bölcsöde felépítése.

EGY ÉV NEM NAGY IDŐ egy intézmény életében. De az évfordulók mindig arra intenek, hogy felmérjük a megtett utat, számbavegyük az eredményeket, és meghatározzuk a további tennivalókat.

Néhány adat az elmúlt év eredményeiből:

Látogatók száma: 18175

Kölcsönzött kötetek: 31911.

Valamivel nagyobbak ezek a számok, mint amennyire induláskor – és sajnos annál is, amire tervezéskor – számitottunk.

A KB KILENCEZER KÖTET elhelyezésére alkalmas 150 négyzetméteres kölcsönzőtérben ennél több olvasót megfelelő szinten már nehéz kiszolgálni. Ahhoz, hogy olvasóinkat megtartsuk, s hogy újabbakat is fogadni tudjunk, fokozottan körültekintőnek kell lennünk a hozzánk járók igényeit, érdeklődési körét, műveltségét illetően. Számolni kell azzal is, hogy növekvő, újabb lakótelepek tözsomszédságában vagyunk, Ez önmagában is nagy követelményeket támaszt a könyvtárral, könyvtárosokkal szemben.

AZ OLVASÓINKKAL VALÓ FOGLALKOZÁS módját az is differenciálja, hogy hová, milyen könyvtárba, és jártak – e egyáltalán könyvtárba hozzánk kerülésük előtt. Ezért beiratkozáskor, ismerkedő beszélgetések során igyekeztünk azt megtudni. 1967. év végéig 669 olvasót kérdeztünk meg. Közülük 32 került át a Megyei

Könyvtárból, 12 szakszervezeti olvasó, mielőtt hozzánk beiratkozott. Érdeklődési körüket jórészt meghatározza iskolai végzettségük, foglalkozásuk. Olvasóinknak egyenlőre még kisebbik hányadát adják az új lakótelepek, mindössze 157 felnőtt olvasót. Többen a környező kertés családi házak lakói. Jórészt a szórakozás igényével keresik fel könyvtárunkat. Az ő igényeik kielégítése sem mellékes feladat. Az eddig szomszédoktól, rokonoktól kölcsön kapott könyvek választéka és színvonala után könyvtárunk sokkal tágabb lehetőséget kínál.

GYERMEKOLVASÓINK közül a 10 éven aluliak /170/ itt láttak először "nagy könyvtárat". A Megyei Könyvtár gyermekrészlegétől messze laktak, így önálló olvasóvá való fejlődésük nálunk kezdődött. A mi feladatunk, hogy kapcsolatuk a könyvtárral szilárd és tartós maradjon, túl a gyermek-és ifjukurban is.

A gyermekkönyvek csoportja sajnos meglehetősen kis területet, csak egy kis sarkot foglal el a könyvtáron belül, hisz nem több, mint 2000 kötet. De ujságot olvasni, kézikönyveket használni – tehát helybenolvasás céljaira – az elkülönített kölcsönzési időben a gyermekek rendelkezésére áll az egész könyvtár.

A gyermekek számára összegyűjtött könyveket két fajta katalógus tárja fel: a betűrendes, ahol írók és a könyvek címe szerint is tájékozódhatnak, és a témakatalógus, amely kevés módosítással követi a Szabó Ervin Könyvtárban meghonosodott bontást.

A rendszeressé vált gyermekfoglalkozások során gyakorolják a gyerekek a katalógusban való gyors és pontos keresést.

Az ifjúság és a felnőttek számára tartott könyvtári rendezvé-

nyek fogadtatása, a rendszeresen helyben olvasgatók nagy száma is mutatja, hogy az új könyvtár egy év alatt ismert, kedvelt és megbecsült intézmény lett a környék lakossága számára.

A VELINSZKY LÁSZLÓ VÁROSI KÖNYVTÁR már az első évben majdnem annyi olvasót látott el, mint amennyit ezideig az egész városi fiókhálózat szokott évente. Rehák Ferenc "Fejlődő város - kevés olvasó" /Könyvtáros. 1964. 12.sz./ című cikkében Fehérvárról festett kép tehát megváltozott. Igaz, három év telt el azóta, és a továbblépés nagyon aktuális volt. Az igények újabb feladatokat állítanak eléink. Fehérváron még több korszerű fiókökönyvtárra, lakótelepi könyvtárra lenne szükség, elsősorban gyermekkönyvtárakra.

Molnár Istvánné

ezt láttuk

POLGÁRDI PÉLDA

A könyvtáros számára szinte nélkülözhetetlen munkaeszköz ajándékozásáról hallottunk Polgárdin: először fordult elő a megyében, hogy a helyi termelőszövetkezet - támogatásként - írógépet vásárolt a községi könyvtárnak. Örülnénk, ha ez a példa követőkre találna több, Polgárdihoz hasonló nagyközségben is. /Pné/

TETSZIK...

A jól berendezett váli községi könyvtár falain a polcok felett költők arcképei és a különféle állománycsoportokból válogatott művek könyvborítókkal aplikált ajánló táblói teszik hasznosan is otthonossá a helyiséget. Bátran elmondhatjuk: megérte a ráfordított időt, fáradságot.

/nl/

HOVÁ TÜNT A KÖNYVTÁROS?

Szár község könyvtárába március 12-én a kölcsönzési idő második felében - a könyvtáros távolléte miatt - hiába

jöttek az olvasók. Vajon mi lehetett az a fontos elfoglaltság, amely miatt a könyvtáros, mellőzve az olvasói igények aznapi kielégítését, az intézmény hitelét is veszélyeztette a község lakossága szemében?

/nl/

NEM MIND ARANY, AMI PLAKÁT

"Ajándékozzon könyvet" - hirdeti az egyik községi könyvtár falán, a kölcsönzőpult közvetlen szomszédságában az ÁKV hatalmas plakátja - még a téli könyvvásár idejéből. Ugy véljük, nem idevaló ez a felszólítás, már csak azért sem, mert a zömmel gyermekolvasók - mivel nincs helyben bizományi árusítás - legfeljebb a könyvtár állományából ajándékozhatnak, ha megfogadnák a plakátról kapott tanácsot...

/nl/

EGY KIS FIGYELMESSÉG

Töpörödött, öreg nénike érkezik a bicskei járás egyik községi könyvtárába. Szatyrát a padlóra teszi, onnan emeli ki

egyenként - nehezen szuszogva a hajolástól - a könyveket. A könyvtáros segít: fölteszi a nagy csomagot az új kölcsönzőpulttra. A néni keze hálás mosollyal köszöni: ő nem mertte a szép, új asztalt így igénybe venni... Érdekes ezekre az "apróságokra" is figyelünk, könyvtárosoknak.

/Mné/

KI A FELELŐS?

Szinte hihetetlen, mégis valóság, hogy akad még olyan községi könyvtár, ahol a rendszeres munkát a súlyos gondatlanság, a működési feltételek megoldatlansága akadályozza. Söréden a tél közepéig a könyvtáros jég hideg helyiségben kölcsönzött, mert fűtési díj sem szerepelt a költségvetésben. Kérdezzük: ki a felelős ezért? És miért nem csináltatja meg a tanács a könyvtár 5 éve betört üveges szekrényét, amikor a könyvtáros a VB beszámolókon ezt már számtalanszor szóvá tette?! S végül: miért nem készített a könyvtárosnak is külön kulcsot a bejárathoz? Talán az illetékesek sem tartják különösebb fényezésnek, ha a könyvtáros az intézménynek kijáró kulccsal és nem a tanács-

titkár lakáskulcsával nyitná-zárná minden kölcsönzési napon a könyvtárat...Az intézmény sorsa, de a több mint tizenöt éve itt dolgozó Flock Mihályné személye is több figyelmet, megbecsülést érdemelne!

/nl/

DICSÉRETRE MÉLTÓ

A könyvtári munkában nem új, de az olvasók igényeinek jobb kielégítésében feltétlenül hasznos, dicséretre méltó megoldásokat láttunk Zámolyon és Kápolnásnyéken. Jónás Judit, zámolyi tiszteletdíjas községi könyvtáros az eseménynaptár alapeljén rendszeresen kiállításokkal emlékezik meg a jelentősebb évfordulókról, és az általános iskolások kötelező irodalmát osztályonként, kiállítászerűen propagálja. A kápolnásnyéki könyvtárban is gyakran láthatnak kiállításokat az olvasók, míg a gyermekek részére ötletes, matricákkal díszített kis ajánló bibliográfiákat készített - az ismeretterjesztő irodalom köréből - Takács Ágnes, községi könyvtáros.

/Ti/

B U C S U Z U N K ...

Martonvásáron sokan ismerik. Öregek és fiatalok egyaránt. Azok a gyermekolvasók, akik az ötvenes években az ő kezéből ismerkedtek az irodalommal, ma már a felnőttek közé számítanak. De ismerik őt a község határain túl is: Boros Dezső ugyanis nemcsak Martonvásáron, hanem a szomszédos Tordason is nevelte a fiatalságot: mint pedagógus és mint községi könyvtáros is. Abban az időben kezdte tevékenységét, amikor a falu könyvtárai még a letéti rendszerben, a jelenleginél jóval kedvezőtlenebb viszonyok között tengődtek, s az előrelépésnek számító önálló helyiség a közel négyezres lélekszámú Martonvásáron sem jelentett többet, mint a moziépület egy köves kis szobáját, alkalmankénti villanyvezetéssel, legtöbbször fűtetlenül.

De az idő nem állt meg; 1967. november 4-én modern klubkönyvtárat avattak Martonvásáron. Sokan emlékezünk arra a boldogságra, mellyel az új létesítményt, a népművelés helyi jobb lehetőségeit köszöntötte a Televízió, az ország nyilvánossága előtt a nagy múlt-ra visszatekintő, tiszteletdíjas könyvtáros. S amikor búcsút kell vennünk tőle – a klubkönyvtár függetlenített vezetőt kapott –, nemcsak másfél évtizedes könyvtárosi munkáját, a több mint 100.000 könyv kölcsönzését köszönjük meg Boros Dezsőnek, a martonvásári Gyermekotthon igazgatójának, hanem azt az úgyszeretetet, pontosságot és lelkiismeretességet is, melyet a rábizott terület könyvtári ellátásában tanusított. S nem utolsó sorban az olvasók, a könyvek szeretetét, mely most oly nehézé teszi számára ezt az elválást... További életutjához a Megyei Könyvtár igazgatósága és munkatársai nevében kívánunk sok sikert, erőt és egészséget!

3.

A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP keretében - február 7. és 19. között a megye területén 15 szakiró - olvasó találkozót rendeztünk, amelyen 1044, rendezvényenként pedig több mint 70 látogató vett részt. A rendezvények előkészítéseként a Megyei Könyvbarát Bizottság januári ülésén állapodtak meg a résztvevő szervek a megyei programban. Előzőleg a járási könyvtárak a járási mezőgazdasági és művelődésügyi osztályokkal felmérték a járási igényeket.

Igy a Dunaujvárosi járás négy, a sárbogárdi négy, a székesfehérvári ugyancsak négy, a Bicskei járás pedig két községet, ill. témát jelölt meg. A Móri járás a kért határidőre igénylést nem küldött be, oda a Megyei Könyvbarát Bizottság jelölte ki a helyet és a témát.

A Könyvbarát Bizottságban résztvevő szervek a bizottság ülésén vállalt szervezési és egyéb feladatokat maradéktala-

nul végrehajtották. A Megyei Tanács Mezőgazdasági Osztálya az anyagi hozzájáruláson kívül a sárbogárdi megyei megnyitó és a Sárbogárdi járás területén lévő rendezvények előkészítésében vette ki erőteljesen a részét. A Megyei Művelődési Ház a rendezvények előkészítésében nyújtott segítség mellett az előadók szállításával működött közre. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat főleg a rendezvények gazdasági részének lebonyolításában, míg a MESZÖV az 1000 forintos előadói díj támogatáson felül az előadások színhelyén izléses könyvkiállítások rendezésével vette ki részét a Könyvhónap munkájából.

1.

EGY ÉVI KÉNYSZERSZÜNET után február 1-én ismét megnyitotta kapuit a bodajki könyvtár.

11.

MÁRCIUS 28-án a Magyar Rádió járt Kislángon és az ifjúsági klubfoglalkozásról készített hangfelvételt.

8.

A KLUBKÖNYVTÁRAK szakmai-módszertani irányítására - a sajátos Fejér megyei helyzetet alapul véve - intézkedési tervet dolgozott ki a Megyei Művelődési Központ és a Megyei Könyvtár. Az intézkedési terv a művelődési otthon jellegű intézmények besorolására kiadott 105/1968 MM számú utasítást szem előtt tartva az 1.500 lakoson felüli községekben - átmenetileg szükségképpen - kialakítandó klubkönyvtárak várható működési feltételeinek, tartalmi munkájának irányítási problémáinak egységességére és egyidejűleg nagyfokú differenciáltságára rögzíti azokat a feladatokat, amelyeket a két hálózati központnak, elsősorban megyei szinten, /de az intézkedési terv szellemében járási szinten is/, a szakmai irányító munkában figyelembe kell vennie.

7.

AZ OSZK Könyvtártudományi és Módszertani Központ által a közművelődési könyvtárak számára összeállított törzsanyag-jegyzéken kívül /1959-1964/, az 1965-1967. évben törzsanyag jelöléssel megjelent mű-

vek sokszorosított jegyzékét is elkészítette a Megyei Könyvtár Módszertani Csoportja. A 150 példányban készült és a KMK jegyzékkel egybekötött összesített jegyzéket valamennyi Fejér megyei járási és községi könyvtárnak megküldtük. Az összesített jegyzék alapján még ez év folyamán valamennyi könyvtárban felmérést végzünk a törzsállományról.

Az első negyedév folyamán a Megyei Könyvtár művelődési autóival a székesfehérvári, sárbogárdi és a bicskei járásban - az ismeretterjesztés felderítő foltjain - a járási művelődési osztályokkal és TIT-tel közösen 12 településen tartottunk ismeretterjesztő filmvetítéssel összekötött előadásokat. Az erkölcsi, a hazafias és az irodalmi nevelést célzó 36 rendezvényen 1414 hallgató vett részt.

10.

HUSZONKÉT, különböző hálózatokban dolgozó könyvtáros tett sikeres alapfokú szakvizsgát február 26-án, a Megyei Könyvtárban. Ezenkívül a Vasvári

Gimnázium népművelési politechnikus növendékei tesznek rövidesen alapfoku könyvtáros vizsgát.

3
TÖBB MINT EZER rendezvényt szerveztek olvasóik részére Fejér megye tanácsai könyvtárai 1967-ben.

12
ÁTLAGOSAN HARMINCEZER Forint értékű könyvanyaggal gyarapodtak megyénk kiemelt községi könyvtárai az elmúlt év folyamán.

3
TIZENHÉT RENDEZVÉNYT szervezett az első negyedév során a Megyei Könyvtár olvasószolgálata. A gyermekek részére tervezett tíz csoportos foglalkozás közül nagy sikere volt a "Népek meséi - népek játéka" című sorozatnak a legkisebbek körében, míg a serdülők számára a Könyvbarát Kör klubdelutánjai, valamint egy sikeres zenei program jelentett maradandó élményt.

3
NAGYSIKERŰ ÖNÁLLÓ ELŐADÓI ESTET tartott február 8-án a Megyei Könyvtárban Kisteleki Zoltán, a Vörösmarty Irodalmi

Színpad tagja. Az est műsorában, melyet közel százan hallgattak meg, a Vasvári Gimnázium kamarakórusa is közreműködött.

3
ÉLET ÉS IRODALOM szerkesztőségi estet rendezett február 2-án a Könyvtári Esték sorozat keretében a Megyei Könyvtár. A másfélszáz érdeklődőnek Nemes György főszerkesztő, Csák Gyula és Erki Edit rovatvezető beszélt az irodalmi hetilap profiljáról és problémáiról.

3
ÚJ ÉS SIKERES csoportos foglalkozási forma lépett az ifjúsági rendezvények eddig alkalmazott formái közé: Nagy Károly könyvtáros vezetésével tematikus filmestet rendezett március 14-én este a Megyei Könyvtár. A filmtörténeti és filmesztétikai bevezető után négy kisfilmet mutattak be az érdeklődőknek.

3
A MAGYAR NÉPTÁNCOKRÓL tartott saját filmfelvételeivel és hangfelvételekkel kísért előadást Pesovár Ferenc tudományos kutató február 22-én a Megyei Könyvtárban.

10
A NEMZETKÖZI UJSÁGÍRÓ ISKOLA tizenhat növendéke látogatott el február 27-én országjáró körutja során városunkba és a Megyei Könyvtárba. A hazánkban féléves továbbképzésen résztvevő, Szudánból, Nigériából, Bengáliából és Ceylonból származó ujságírók különösen a gyermekkönyvtár tevékenysége iránt érdeklődtek.

21.
EVA MAYER, a Budapesten megjelenő Neue Zeit munkatársa riportot készített Szár községről. Meglátogatta a községi könyvtárat is, ahol fényképfelvételeket készített és elsősorban az állomány, a legkeresettebb művek iránt érdeklődött.

10
MÁRCIUS 18-ÁN, a székesfehérvári Velinszky László Városi Könyvtárban tartották meg a megye főhivatásu könyvtárosainak munkaértekezletét. Dr. Csongor Endréné igazgató bevezető előadásában a megye könyvtárügyének jelenlegi helyzetéről és a további feladatokról beszélt, Májer Sándor igazgatóhelyettes az elmúlt év könyvtári eredményeit értékelte. A két előadást tanácskozás és termékeny vita követte.

KANADAI ÉNEKTANÁROK egy csoportja tekintette meg tanulmányutja során március elején a Megyei Könyvtárat.

3
HÉT ÁLTALÁNOS ISKOLAI OSZTÁLY látogatta meg környezetismereti óra keretében az első negyedév során a Megyei Könyvtár gyermekrészlegét.

11
UJ AUTÓKÖNYVTÁRI KÖLCSÖNZŐÁLLOMÁST létesített a Kisipari Szövetkezetek Fejér megyei Szövetségével kötött együttműködési szerződés értelmében - a martonvásári Építőipari KTSZ-nél a Megyei Könyvtár. A régi, elavult könyvek helyett az autókönyvtár gazdag állományából látják el olvasnivalóval a KTSZ 110 dolgozóját, akik méltóképpen - új könyvszekrényrel - fogadták a könyveket.

1
A KÖZSÉG "TÁRSADALMI MUNKANAPJÁN", március 31-én rakták le a gyermekkönyvtár alapjait Bakonycsernyén, a községi könyvtár mellé. A bővitmény teljes egészében társadalmi összefogásból épül majd fel. A társadalmi munkák szervezésével és felügyeletével a könyvtárost bizták meg.

3

BARTÓK-ÉS KODÁLY-MŰVEKET hallgattak március 6-án, a XX. század zenéje című sorozat keretében a zene iránt érdeklődők a Megyei Könyvtárban. A bevezető előadást Horányi Ottilia tanár tartotta.

1

MÁRCIUS 24-ÉN került sor az ujjáépített mezőfalvai könyvtár avató ünnepségére. A korszerű, barátságos klubövezetben a Vörösmarty Irodalmi Színpad adott ünnepi műsort.

1

ÁPRILIS 5-ÉN minta-klubfoglalkozással nyílt meg a korszerűsített ercsi községi könyvtár, melynek otthonosabbá tételére a községi tanács több mint ötvenezer forintot fordított.

10

A CSONGRÁD MEGYEI KÖNYVTÁR igazgatója, igazgatóhelyettese és az intézmény módszertani munkatársai látogatták meg februárban a rácalmási klubkönyvtárat; - utközben megtekintették az ercsi könyvtárépítkezést is.

10

KÖRZETI ÉRTEKEZLETET tartotunk az elmúlt hetekben a bicskei, móri, sárbogárdi és a Székesfehérvári járás köz-

ségi könyvtárosai számára, melyeken a könyvtári munka időszerű kérdéseit beszéltek meg a résztvevők.

3

AZ UTTÖRŐ CSAPATOK bevonásával olvasótoborzási verseny indult a dunaujvárosi járásban, melynek értékelésére és eredményhirdetésére május elején kerül sor.

3

MÁRCIUS 14-ÉN, a Tanácsköztársaság 39. évfordulója alkalmából Dr. Pesti János tartott megemlékező előadást a Velinszky László Városi Könyvtárban. Az esten közreműködött Csengeri Judit előadóművésznő.

3

A KÖLTÉSNET NAPJA ünnepi rendezvényei során Baranyi Ferenc, Bella István és Kalász Márton költők látogatnak el a megye különböző falvaiba. Mórton Dr. Bessenyei György egyetemi docens tart előadást József Attila legujabb értékeléséről, Székesfehérvárott pedig az Élő Folyóirat költészet napi, József Attila-száma emlékezik meg az évfordulóról.